

RAČUN MEŠANJA

Račun mešanja može biti prost ili složen. U prostom računu mešanja mešamo dve vrste robe a kod složenog se mešaju 3,4 ili više vrsta robe.

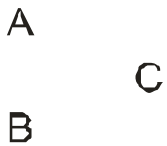
Uradićemo najpre jedan uopšteni primer vezan za prost račun mešanja koji će nam pomoći da rešavamo ovakve zadatke.

Primer 1.

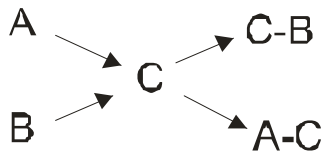
Treba pomešati dve vrste robe, čije su cene A dinara po kg i B dinara po kg, da bi se dobila roba po ceni od C dinara po kg. (Uzećemo da je $B < C < A$). Odrediti u kojoj razmeri treba mešati ove dve vrste robe.

Rešenje:

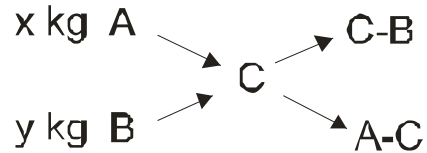
Šema koju koristimo izgleda:

slika 1.

slika 2.

slika 3.

Najpre napišemo date brojeve kao na slici 1.

Udarimo strelice i oduzmemo od većeg manji broj (slika 2.)

Ako uzmemo x kg od robe po ceni od A dinara i y kg od robe po ceni od B dinara , proporcija je:

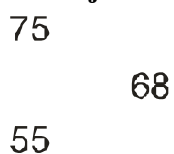
$$x : y = (C - B) : (A - C)$$

Najbolje da uradimo jedan konkretan primer:

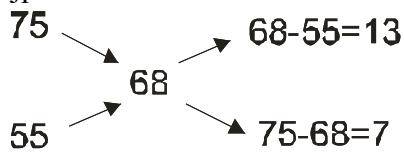
Primer 2.

Na skladištu ima kafe po ceni od 75 dinara po kg. i od 55 dinara po kg. Napraviti 120 kg mešavine koja će se prodavati po 68 dinara po kg.

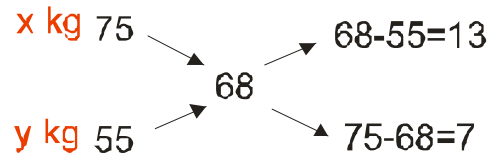
Rešenje: Postavimo najpre šemu:

slika 1.

slika 2.

slika 3.

Dobili smo proporciju:

$x : y = 13 : 7$ a u zadatku kaže da nam treba 120 kg mešavine , pa je onda $x + y = 120$

Dalje nastavljamo naš “ trik sa k” (Pogledajte prethodni fajl : Račun podele)

$$x : y = 13 : 7$$

$$\left. \begin{array}{l} x = 13k \\ y = 7k \end{array} \right\} \rightarrow \text{ovo zamenimo u } x + y = 120$$

$$x + y = 120$$

$$13k + 7k = 120$$

$$20k = 120$$

$$\boxed{k = 6}$$

$$x = 13k \rightarrow x = 13 \cdot 6 \rightarrow \boxed{x = 78\text{kg}}$$

$$y = 7k \rightarrow y = 7 \cdot 6 \rightarrow \boxed{y = 42\text{kg}}$$

Naravno, ovaj zadatak možemo rešiti i preko sistema jednačina.

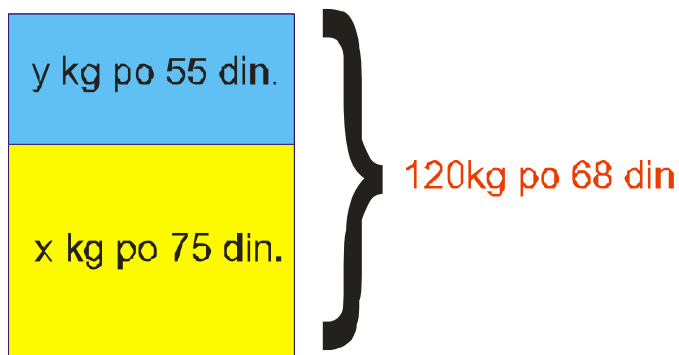
II način

Da najpre postavimo zadatak:

Obeležimo sa **x kg** količinu kafe koju uzimamo po ceni **od 75 dinara**.

Obeležimo sa **y kg** količinu kafe koju uzimamo po ceni **od 55 dinara**.

U zadatku se kaže da nam treba **120 kg mešavine**, pa je onda : $x + y = 120$

Sistem glasi:

$$75x + 55y = 120 \cdot 68$$

$$x + y = 120$$

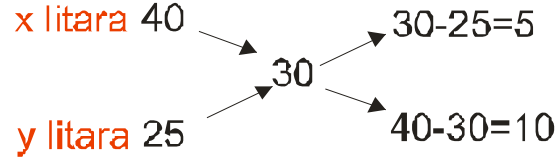
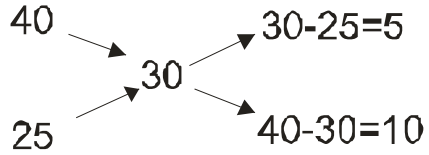
Rešenje sistema je $x = 78$ kg i $y = 42$ kg.

Vi naravno radite kako vam je lakše ili kako zahteva Vaš profa, nama je posao da Vam objasnimo račun mešanja....

Primer 3.

Koliko vode temperature 40° i vode temperature 25° treba pomešati da se dobije 90 litara vode temperature 30° ?

Rešenje: Postavimo najpre šemu:

Znači, dobili smo proporciju:

$x : y = 5 : 10$ **Savet:** ako možete da skratite proporciju, uradite to, biće Vam lakše!

$x : y = 5 : 10 = 1 : 2 \rightarrow \boxed{x : y = 1 : 2}$ I još imamo da je $x + y = 90l$

Koristimo nadalje trik sa k:

$\left. \begin{array}{l} x = 1k \\ y = 2k \end{array} \right\} \rightarrow \text{ovo zamenimo u } x + y = 90l$

$$x + y = 90l$$

$$1k + 2k = 90$$

$$3k = 90$$

$$\boxed{k = 30l}$$

Vratimo se i dobijamo:

$$x = 1k \rightarrow x = 1 \cdot 30 \rightarrow \boxed{x = 30l}$$

$$y = 2k \rightarrow y = 2 \cdot 30 \rightarrow \boxed{y = 60l}$$

Ako želite da koristite sistem jednačina, on bi glasio:

$$40x + 25y = 90 \cdot 30$$

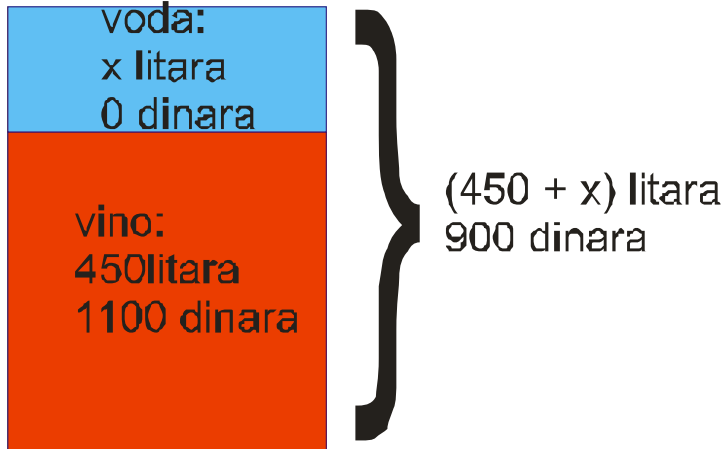
$$x + y = 90$$

Primer 4.

Vinar hoće da pomeša sa vodom 450 litara vina koje prodaje po 1100 dinara. Koliko litara vode mora sipati da bi litar mešavine prodavao po 900 dinara.

Rešenje:

Jedna napomena, ovde se podrazumeva da voda ništa ne košta, to jest 0 dinara.

Bolje nam je da odmah postavimo sistem, odnosno samo jednu jednačinu:

$$450 \cdot 1100 + x \cdot 0 = (450 + x) \cdot 900$$

$$(450 + x) \cdot 900 = 450 \cdot 1100$$

$$450 + x = \frac{450 \cdot 1100}{900}$$

$$450 + x = 550$$

$$x = 550 - 450$$

$$\boxed{x = 100}$$

Treba dakle sipati 100 litara vode.

Sad da pogledamo kako se radi složen račun mešanja.

Primer 5.

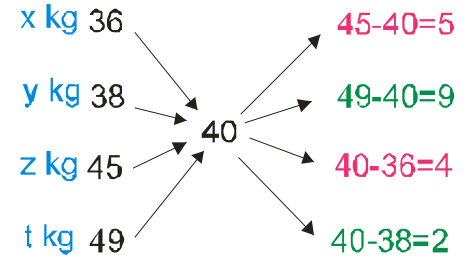
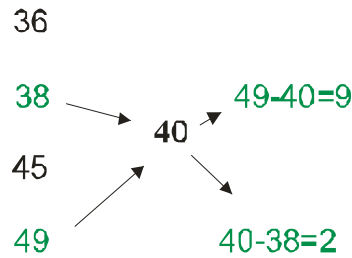
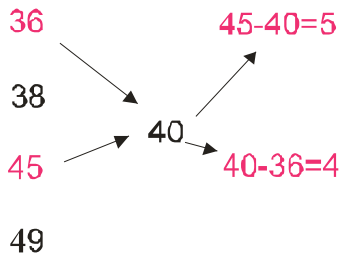
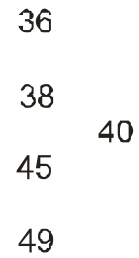
Preduzeće ima 4 vrste brašna po ceni od 36 dinara, 38 dinara, 45 dinara i 49 dinara po kilogramu.

Koliko treba uzeti od svake vrste da cena bude 40 dinara po kilogramu.

Rešenje:

Najpre da kažemo da podatke zapisujemo slično kao i kod mešanja dve vrste robe.

Prva mogućnost:

Na slici 1. vidimo kako se zapisuju podaci.

Sad mešamo dve po dve vrste brašna ali pazimo: Ne smeju obe vrste da budu veće ili manje od 40 (od cene mešavine, to jest od 40 dinara u našem primeru.)

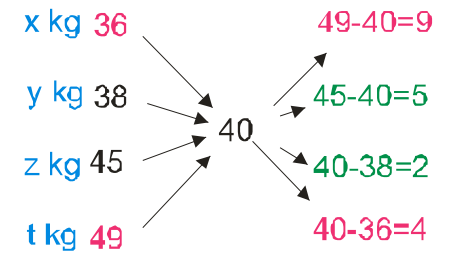
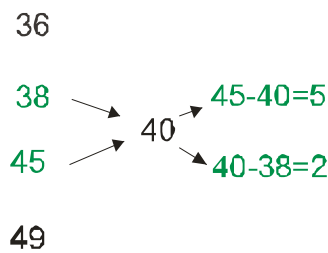
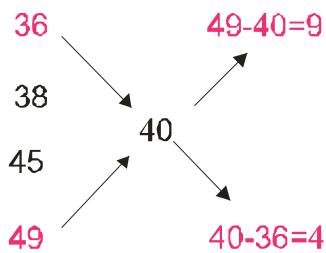
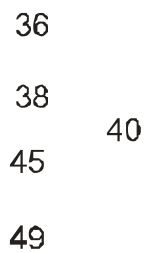
Na slici 2. smo uzeli cene od 36 din i 45 din (jedna manja a druga veća od 40).

Na slici 3. smo uzeli cene od 38 din i 49 din (jedna manja a druga veća od 40).

Na slici 4. smo sklopili sliku 2. i sliku 3. i odatle pravimo razmeru: $x : y : z : t = 5 : 9 : 4 : 2$

Druga mogućnost

Možemo mešanje izvršiti na drugi način:

Ovde sa slike 4. vidimo da je $x : y : z : t = 9 : 5 : 2 : 4$

U opštem slučaju bi radili ovako:

$$36x + 38y + 45z + 49t = 40(x + y + z + t)$$

$$36x + 38y + 45z + 49t = 40x + 40y + 40z + 40t$$

$$36x + 38y + 45z + 49t - 40x - 40y - 40z - 40t = 0$$

$$-4x - 2y + 5z + 9t = 0$$

Na ovaj način smo dobili jednačinu kod koje možemo uzeti tri nepoznate proizvoljno a četvrtu naći iz jednačine!

Na taj način možemo napraviti koliko nam treba različitih proporcija.

Ovo primenimo kad imamo date količine za tri vrste brašna a količinu za četvrtu vrstu moramo naći....